

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Norsk Vannkraft AS
Parkveien 33 B
0258 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1682-

21. juni 2018

Savåga kraftverk i Beiarn kommune i Nordland - klagesak

Norsk Vannkraft AS har i brev av 25.08.2017 påklaget Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak av 28.06.2017 om å avslå søknaden om konsesjon til Savåga kraftverk.

1. Bakgrunn

Blåfall AS, nå Norsk Vannkraft AS, søkte 15.03.2016 om tillatelse til bygging av Savåga kraftverk.

Savåga kraftverk vil utnytte et fall på 260 m i Ytre Savåga mellom kote 330 og kote 70. Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,5 m³/s, som utgjør 208 % av middelvannføringen. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,8 MW og gi en årlig produksjon på 13,1 GWh. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 265 l/s i perioden 1. mai – 30. september og 55 l/s resten av året.

Beiarn kommune peker på at det er påvist negative konsekvenser ved utbyggingen, men kommunen mener fordelene er større enn ulempene og går inn for konsesjon.

Fylkesmannen i Nordland har innsigelse til søknaden om Savåga kraftverk med bakgrunn i at planene vil berøre nasjonalt viktig bekkekløftmiljø, og overføringene/veibygging vil medføre negative konsekvenser for reindrift. **Nordland fylkeskommune** har fremmet innsigelse til søknaden om Savåga kraftverk med begrunnelse i negative konsekvenser for bekkekløfter av middels og stor verdi. **Sametinget** har fremmet innsigelse til søknaden og er kritiske til at det tillates mange utbygginger som belaster reinbeitedistriktet og truer deres naturgrunnlag. **Miljødirektoratet** mener tiltaket ikke kommer i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag gitt at det blir installert omløpsventil og man har fokus på å unngå gassovermetning. **Statens vegvesen** og **Direktoratet for**

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

mineralforvaltning har ingen merknader til saken. **Nordlandsnett AS** mener det ikke er plass til alle kraftverkene uten betydelige investeringer i overliggende nett. De vurderer å søke fritak fra tilknytningsplikten. **Bodø og Omegns Turistforening** mener området har attraktive turområder, men utbyggingen tar hensyn som gjør den akseptabel. **FNF Nordland** er negative til en utbygging og viser til viktige bekkekløfter, høy artsdiversitet og krevende arter, samt en usikkerhet og potensial for flere krevende og truede arter. **Selfors Grendelag, Selfors Grunneierlag og Kobbåvatn Utmarkslag** er positive til Savåga kraftverk og forutsetter at utbygging vil medføre oppgradering av skogsvei. De mener søker må besørge gjerder der Savåga tidligere har fungert som hinder mot innmark. **Bjørn Vilhelmsen og Anne Maren Wasmuth** er positive til Savåga kraftverk, men mener utbygger må sette opp gjerder for småfe og storfe, anleggsarbeider må ta hensyn til beite for dyr og utbygging må skje skånsomt.

2. NVEs vedtak

NVE har oppsummert sitt vedtak av 28.06.2017 som følger:

"Savåga kraftverk vil produsere 13,1 GWh/år og ha en utbyggingskostnad på 3,25 kr/kWh. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,29 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,25-0,34). Utbyggingskostnaden for prosjektene ligger lavere enn gjennomsnittet i forhold til vind- og småkraftprosjekter som har endelig konsesjon. I vedtaket har NVE lagt særlig vekt på forholdet til naturmangfold og reindrift. NVE mener spesielt overføringene vil medføre inngrep og negative konsekvenser for reindrifta i et viktig område. Overføringene ligger nært flyttlei, i et område som blir tidlig bart og brukes som vår- og tidlig sommerbeite og kalvingsland. NVE har også vektlagt samlet belastning for Saltfjellet reinbeitedistrikt i konsesjonsspørsmålet for Savåga kraftverk. Tiltaket vil fraføre vann fra to bekkekløfter av nasjonal og regional verdi. NVE mener vassdraget er særegent som følge av grottesystemene, de høye biologiske verdiene og potensial for ytterligere sjeldne og trua arter. NVE kan ikke se at det finnes realistiske avbøtende tiltak som reduserer ulempene reindrift og biologisk mangfold i tilstrekkelig grad. NVE mener søknaden er i strid med Olje- og energidepartementets Retningslinjer for små vannkraftverk ved at den berører naturtyper Norge har internasjonalt ansvar for."

3. Klagen

Norsk Vannkraft AS klager i brev av 25.08.2017 på NVEs avslag på søknaden om tillatelse til bygging av Savåga kraftverk. Klager er uenig i NVEs vurdering når det gjelder tiltakets konsekvenser for reindrift og biologisk mangfold, og mener inngrepene vil ha et lite omfang.

Hele klagen gjengis i det følgende:

"Norsk Vannkraft AS ønsker med dette å klage på vedtak fra Norges vassdrags og energidirektorat (NVE) om avslag på konsesjonssøknad for Savåga kraftverk. Bakgrunnen for avslaget er gitt i KSK notat nr. 38/2017, datert 28. juni 2017.

NVE skriver i sin begrunnelse for avslaget at den viktigste negative konsekvensen av utbyggingen er virkningen på reindriften i de øvre deler av tiltaksområdet. Norsk Vannkraft

er enig med NVE i at denne typen verdier er viktige og bør vektlegges, men mener at NVE i sin begrunnelse for avslaget har vurdert tiltakets virkning på reindriften på feil grunnlag. Våre kommentarer til noen sentrale elementer i NVE sin begrunnelse følger under:

1. Reindrift

NVE har bygd sin argumentasjon på Fylkesmannens og Sametingets vurdering av tiltakets innvirkning på reindriften. Denne vurderingen er direkte feil. Sant nok er store deler av Beiarn kommune vurdert som reinbeite/-kalvings /-flytteområde, men den biotopen som blir berørt av Savåga-utbyggingen har historisk sett aldri blitt benyttet i reindriften. Biotopen består, som det fremgår av NVEs vurdering side 7, av store areal granskog. Dette området har aldri blir benyttet av rein, hverken som beite/kalvingsområde eller som trekkruiter. Det har vært gjennomført intervju av de eldre fastboende på Selfors, samt Savjord. Resultatet er entydig; området har historisk sett aldri blitt brukt av reindriftnæringen. Det fremgår av Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldsloven) §8 (kunnskapsgrunnlaget) at myndighetene skal legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaring, samt at kravet til vitenskapelig kunnskap skal stå i forhold til sakens karakter. I tilfellet med Savåga Kraftverk er det derfor viktig å lytte til lokalbefolkningens kunnskap og eventuelle divergerende påstander må kunne vitenskapelig dokumenteres.

2. Biologisk mangfold - Bekkekløfter

Det fremgår av NVEs oppsummering at «tiltaket vil fraføre vann fra to bekkekløfter av nasjonal og regional verdi» Vi ønske å sette søkelyset på tiltakets fysiske påvirkning på bekkekløftene i området. Begge overnevnte bekkekløfter ligger i et område som historisk sett blir omtalt som snørike. Dette medfører at bekkekløftenes flora er frosset i store deler av snesmeltingsperioden (april/mai og i år deler av juni) Endring av vannføringen i og rundt bekkekløftene vil derfor i mikroskopisk grad påvirke det biologiske mangfoldet. Det er sannsynlig at en utbygging vil forbedre livsvilkårene marginalt for enkelte arter som er utsatt for erosjon (avgnaging) i forbindelse med vårflom, siden flommen blir noe mindre.

Med utgangspunkt i det hydrologiske grunnlaget for vassdraget fremgår det at variasjonen i vannmengden er betydelig. NVE fremholder derfor i sin vurdering, at påvirkningen i flomperiodene vil være ubetydelige. Når man da legger til grunn kravet om minstevannføring, tilsier dette at endringene i vannmengder som følge utbyggingen blir relativt små.

3. Inngrepets omfang

Det fremgår av NVEs beskrivelse av området at det går traktorvei på begge sider langs elva. Dette er skogsvei som benyttes i forbindelse med skogsdrift, samt transport til/fra hytter. En utbygging av Savåga Kraftverk vil derfor medføre ubetydelige utbedringer av eksisterende veinett. Nyetablering av adkomst i forbindelse med overføringen fra Indre-Savåga vil bli revegetert.

Norsk Vannkraft mener derfor at NVEs vurdering av vannressurslovens §25 må revurderes. Tiltakets fordeler med kraftproduksjon overstiger etter vår mening tiltakets ulemper."

4. Departementets merknader

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Savåga kraftverk vil ifølge søknaden gi en beregnet årlig produksjon på om lag 13,1 GWh med en vinterkraftandel på 38 %. Utbyggingskostnadene er oppgitt til 42,6 mill. kr. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på 3,25 kr/kWh. Justert til prisnivå per 2017, vil estimert byggekostnad være 44,8 mill. kr. som gir en spesifikk utbyggingskostnad på 3,42 kr/kWh.

Nordlandsnett har opplyst at Savåga kraftverk vil måtte knytte seg til en transformator på Kjelling, som er planlagt bygget for tilkobling av Breivikelva kraftverk. Det er kapasitet i regionalnettet for innmating av Savåga kraftverk, men det må påregnes anleggsbidrag for forsterkning av distribusjonsnettet fram til Kjelling. Nordlandsnett har beregnet dette til å utgjøre i størrelsesorden 25,3 mill. kr. Dersom også Gamåga kraftverk blir bygget med tilknytning til Kjelling trafo, vil anleggsbidraget for Savåga kraftverks del bli om lag 18,6 mill. kr.

Det er også en mulighet å mate inn på Beiarn trafo, men det er kapasitetsproblemer i ovenforliggende nett. Anleggsbidrag for forsterkning av distribusjonsnettet fram til Beiarn trafo har Nordlandsnett beregnet til 3,9/5,1 mill. kr, rimeligst dersom også Gamåga kraftverk bygges og tilknyttes Beiarn trafo siden kostnadene da kan fordeles på to anlegg. Nordlandsnett har lagt til grunn at prosjektene i Øvre Beiarn vil måtte knytte seg til Beiarn trafo, og det er her gitt konsesjon til Mårberget kraftverk, som er påklaget, i tillegg til Heståga og Troåga kraftverk. Samtidig med behandlingen av klagen på Savåga kraftverk, avslår departementet søknaden om Mårberget kraftverk. Det innebærer at det kan være kapasitet for tilknytning av Savåga kraftverk til Beiarn trafo.

Departementet har gjort en beregning av nåverdien av prosjektet basert på oppgitte investeringskostnader inklusive nettkostnader, antatte driftskostnader, forventet produksjon og elsertifikatpris, samt et utfallsrom for kraftprisen, slik det er modellert av NVE frem mot 2030 (høy/lav/basis). Forventet kraftproduksjon er basert på søknaden.

Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader gir prosjektet positiv nåverdi om man legger NVEs basisprisbane til grunn ved tilknytning til Beiarn trafo, mens nåverdien er negativ dersom kraftverket må knytte seg til ny Kjelling trafo. Departementet påpeker at det er stor usikkerhet knyttet til kraftprisutviklingen fram i tid. Det er også usikkerhet knyttet til prosjektets kostnader.

Nåverdien av prosjektet inngår i departementets vurdering av prosjektets samlede fordeler og ulemper. Departementet understreker at de samlede virkningene av tiltaket ikke er begrenset til de som kan prissettes. Tiltaket vil også ha virkninger på blant annet natur, miljø og areal. I konsesjonsvurderingen vurderer departementet miljøvirkningene av tiltaket, og tar stilling til om tiltaket samlet sett kan vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomt, gitt usikkerheten i de prissatte virkningene.

Naturmangfold

En utbygging av Savåga kraftverk vil bl.a. berøre en bekkekløft i Indre Savåga av nasjonal verdi (A-verdi). Lokaliteten vil bli berørt som følge av at Indre Savåga skal overføres til inntaket for Savåga kraftverk og strekker seg langs store deler av Indre Savåga mellom kote 180 og kote 460. Bekkekløfta har variasjon i fuktighetsforhold, og det er gjort funn av rødlisteartene kalklok og fjellbakkeseite, begge "nær truet". Søknadens biomangfoldrapport fastslår at bekkekløfta har svært store arealer med ekstremt baserike miljøer med stort potensial for funn av flere sjeldne og rødlistede arter av karplanter, moser og lav.

En utbygging av Savåga kraftverk vil også berøre en bekkekløft av regional verdi (B-verdi) i Savåga nedenfor hovedinntaket til kraftverket.

Både Fylkesmannen og fylkeskommunen har innsigelse til Savåga kraftverk begrunnet i hensynet til bekkekløftene som vil bli berørt. NVE har i sitt avslag på søknaden lagt avgjørende vekt på forholdet til naturtypene, og med særlig vekt på bekkekløfta i Indre Savåga. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av konsekvensene Savåga kraftverk vil ha på naturmangfoldet.

Reindrift

Savåga kraftverk vil ligge i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det framgår av protokollen fra konsultasjonen mellom NVE og distriktet at den øvre delen av tiltaksområdet brukes av rein på våren. Området er flatt og oversiktlig, og brukes som oppsamlingsområde. Reinbeitedistriktet frykter at økt vannføring som følge av overføringene vil kunne svekke snøbroer der reinen trekker. Distriktet kan akseptere en utbygging fra planlagt hovedinntak, men ikke overføringene i øvre del av tiltaksområdet.

Klager er av den oppfatning at tiltaksområdet aldri har vært benyttet av rein. Frank Lauritz Jensen har også ved flere anledninger sendt opplysninger om dette til departementet i etterkant av at NVE fattet sitt vedtak.

NVEs vurdering av konsekvensene for reindrift baserer seg om opplysninger fra konsesjonssøknaden, reindriftrapporten, høringsuttalelser, befaring og samtaler med berørte parter, herunder konsultasjon med Sametinget og reinbeitedistriktet.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av forholdet til reindrifta. Samtidig vil departementet understreke at hensynet til reindrifta alene ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Oppsummering

Savåga kraftverk vil kunne bidra med om lag 13,1 GWh fornybar energi. Tiltaket vil kunne gi varige inntekter til søker, grunneiere og kommunen, samt positive ringvirkninger lokalt. Ved en tilknytning av Savåga kraftverk til Kjelling trafo, vil tilknytningskostnadene ved tiltaket bli betydelige, med negativ nåverdi for de prissatte konsekvensene. Nåverdien vil imidlertid være positiv ved en tilknytning til Beiarn trafo. Det er uavklart om det vil være tilstrekkelig

kapasitet i regionalnettet for tilknytning til Beiarn trafo. Departementet har ikke lagt avgjørende vekt på dette forholdet.

Departementet mener at bekkekløfta i Indre Savåga og i noen grad bekkekløfta i Savåga har stor verdi for naturmangfold, og at potensialet for funn av sjeldne og truede arter er stort. Departementet slutter seg til NVEs vurdering og konklusjon når det gjelder konsekvenser av en utbygging av Savåga kraftverk.

Etter en samlet vurdering finner departementet at fordelene og nytten ved Savåga kraftverk er mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilkåret for å gi tillatelse er dermed ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

5. Departementets vedtak

Klagen fra Norsk Vannkraft AS tas ikke til følge. Departementet opprettholder NVEs avslag av 28.06.2017 på søknaden om konsesjon til Savåga kraftverk.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Beiarn kommune
Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Nordlandsnett AS
Norges vassdrags- og energidirektorat